

TEMAT: Prawda czy fałsz - na tropie fake newsów

CZAS TRWANIA: 45 minut

POZIOM NAUCZANIA: VII-VIII klasy szkoły podstawowej, szkoła ponadpodstawowa

PODSTAWA PROGRAMOWA:

SP - uczeń rozwija umiejętność krytycznej oceny pozyskanych informacji;

PP- rozróżnia pojęcia manipulacji, dezinformacji, postprawdy, stereotypu, bańki informacyjnej, wiralności; rozpoznaje te zjawiska w tekstach i je charakteryzuje;

PRZEDMIOT: język polski, zajęcia z wychowawcą

CELE ZAJĘĆ:

- Uczniowie i uczennice potrafią odróżniać fakty od nieprawdziwych informacji (fake-newsów).
- Uczniowie i uczennice wymieniają co najmniej 2 organizacje zajmujące się sprawdzaniem wiadomości pod kątem ich rzetelności (tzw. fact-checkingiem).

MATERIAŁY: rzutnik, komputer, wydrukowane załączniki, film.

- Przy modyfikacji ćwiczenia nr 1 potrzebne będą kartki w zielonym i czerwonym kolorze lub [metodnik CEO](#).
- **Link do filmu:** **Prawda czy fałsz- Stowarzyszenie Demagog**

PRZEBIEG ZAJĘĆ:

CZAS I TEMAT	OPIS	SŁOWA I PYTANIA KLUCZOWE
Wstęp - 5 minut	Sprawdź listę obecności. Przedstaw temat i cele lekcji. Uczniowie zapisują temat lekcji.	
Wprowadzenie - 5 minut	Zapytaj, czy uczniowie i uczennice wiedzą, czym są fake-newsy. Jeśli tak, pozwól im wyjaśnić i moderuj rozmowę. Jeśli nie, wyjaśnij pojęcie i jego polski odpowiednik. Uczniowie rozmawiają i robią notatkę.	Fake-news; fact-checking; fałszywe informacje; wiadomości, które manipulują.
Ćwiczenie 1 - 10 minut	Powiedz klasie, że będzie pracowała w parach. Rozdaj parom wydrukowany załącznik nr 1 i wyjaśnij, co mają zrobić.	1. Kiedy powstała dana strona? 2. Kto zyskuje na tej

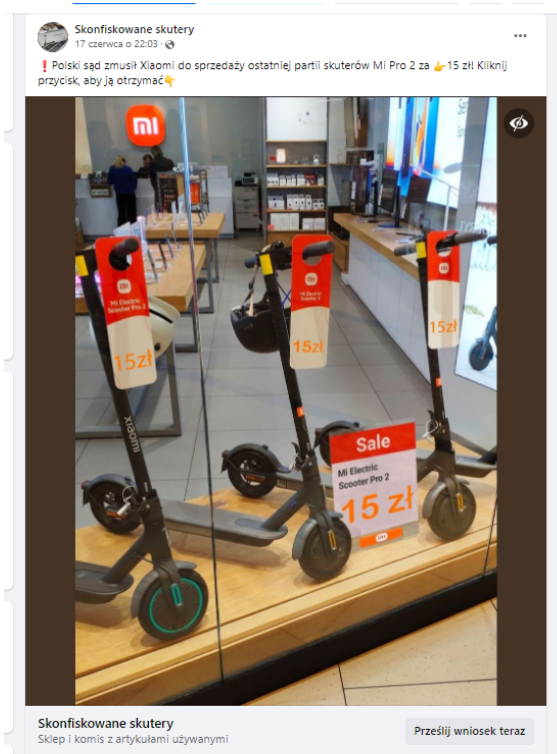
	<p>Uczniowie w parach czytają załącznik nr 1. Wspólnie decydują, co jest fake newsem, a co nim nie jest i dlaczego tak uważają. Po skończeniu uzupełniania ćwiczenia, chętne pary przedstawiają swoje decyzje i uzasadnienia na forum. Podczas ich wypowiedzi wybierz to, co można uznać za cechę fake newsa i zapisz to na tablicy. Na razie nie komentuj tego, co zapisujesz, wykorzystasz to później.</p> <p>Załącznik nr 1 zawiera 2 wersje (A oraz B) - podziel pary tak, by każda wersja mogła być omówiona na forum klasy. Pod każdą wersją są informacje dla Ciebie, które możesz przekazać uczniom, by uzupełnić ich wiadomości i razem z nimi zebrać cechy fake-newsa.</p> <p>Modyfikacja ćwiczenia - jeśli z jakichś powodów nie można wydrukować zdjęć, wyświetl je na rzutniku. Wtedy klasa może głosować prawda/fałsz za pomocą czerwonych i zielonych kartek lub metodnika CEO.</p>	<p>informacji? W jaki sposób?</p> <ol style="list-style-type: none"> 3. Kto traci na tej informacji? Dlaczego? 4. Czy osoby, które przedstawiają lub komentują daną informację, są wiarygodne? 5. Czy strona, która przedstawia daną informację, jest stroną, której można ufać? Po czym można to poznać? <p>Słowa, które mogą pojawić się podczas omawiania decyzji uczniów: scam, clickbait</p>
<p>Film - 10 minut</p>	<p>Wyświetl film o pracy stowarzyszenia Demagog.</p> <p>Uczniowie oglądają film.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Czym zajmuje się stowarzyszenie Demagog? 2. W jaki sposób można ich wesprzeć w pracy? 3. Co oferują szkołom i młodym osobom? 4. Dlaczego powstają fake-newsy?
<p>Ćwiczenie 2 - 10 minut</p>	<p>Rozdaj uczniom załącznik nr 2. Poproś ich o znalezieniu co najmniej 10 dowodów na to, że dany tekst jest fake-newsem. Gdy będą podawać odpowiedzi, dopisz je do tych, które już są na tablicy. Po zakończeniu ćwiczenia, wybierz wspólnie z klasą, których 6 cech fake-newsa jest wg nich kluczowe do rozpoznania fałszywej informacji. Uczniowie zaznaczają na tekstach dowody na fałszywość informacji.</p>	<p>Czy występowanie jednej lub nawet dwóch wymienionych cech zawsze świadczy o tym, że jest to fake-news?</p>

	<p>Głośno wymieniają je, nazywając jednocześnie cechy fake-newsa. Potem wybierają najważniejsze cechy, dzięki którym będzie im łatwiej odróżniać fałszywe informacje od prawdziwych.</p>	
<p>Podsumowanie - 5 minut</p>	<p>Zapytaj uczniów, co według nich powinno zostać zapamiętane z tej lekcji.</p> <p>Uczniowie - podsumowują lekcję.</p>	

Przeczytajcie w parach poniższe informacje, jeśli informacja zawiera zdjęcia, przyjrzyjcie się im uważnie. Zdecydujcie, czy podana wiadomość jest prawdziwa czy fałszywa. Dlaczego tak uważacie? Zanotujcie swoje argumenty.

Co musicie wiedzieć, zanim podejmiecie decyzję?

- Wszystkie poniższe zdjęcia pochodzą z tej samej strony na Facebooku.
- Strona ma 2 zdjęcia oraz logo.
- Z właścicielami strony możecie kontaktować się przez Messengera.
- Żeby zakupić hulajnogę, trzeba wypełnić formularz.
- W informacjach o stronie jest link do podobnych stron tego samego właściciela. Wszystkie to strony komisów, w których można kupić tanio różne przedmioty.

Skonfiskowane skutery
17 czerwca o 22:03

! Polski sąd zmusił Xiaomi do sprzedaży ostatniej partii skuterów Mi Pro 2 za 15 zł! Kliknij przycisk, aby ją otrzymać

Skonfiskowane skutery
Sklep i komis z artykułami używanymi

Obserwuj Polub to Wyślij wiadomość

Lucka Klinčoková
Piękny skuter na prezent dla mojego taty! ❤️❤️❤️❤️ Ma problemy z kolanami i praca nie pozwala mu się nudzić. Myślę, że byłby to dobry prezent 🥰🥰
Lubię to! · Odpowiedz · 1 tyg. · 7

Rodolphe Marchand
Bardzo potrzebna rzecz! Nie stać mnie na samochód, dziękuję!
Lubię to! · Odpowiedz · 1 tyg. · 10

Vanni Zanirato
Najwyższy czas, żeby przejechać się po parku na moim nowym skuterze 🥰🥰🥰🥰 Bardzo szczęśliwy 🙌🍀
Lubię to! · Odpowiedz · 1 tyg. · 10

Transparentność strony Wyświetl wszystko
Facebook przedstawia informacje, dzięki którym możesz lepiej się zorientować, jakim celem służy strona. Zobacz działania podjęte przez osoby, które zarządzają jej zawartością i ją publikują.
Utworzenie strony – 17 czerwca 2022

Dodaj swoją firmę do Facebooka
Zaprezentuj swoją pracę, utwórz reklamy i nawiąż kontakt z klientami lub patronami.
Utwórz stronę

Przeczytajcie w parach poniższe informacje, jeśli informacja zawiera zdjęcia, przyjrzyjcie się im uważnie. Zdecydujcie, czy podana wiadomość jest prawdziwa czy fałszywa. Dlaczego tak uważacie? Zanotujcie swoje argumenty.

Co musicie wiedzieć, zanim podejmiecie decyzję?

- Informacja była powielana i udostępniana na wielu grupach, zwłaszcza lokalnych.
- Poniższy post pochodzi z publicznej grupy "Ogłoszenia Reda", która istnieje od dawna i liczy 5,5 tysiąca członków.
- Nie można komentować tego posta.
- Po kliknięciu w link zostaniecie przeniesieni/przeniesione do artykułu, którego zdjęcie jest poniżej.

udostępniła link.

30 maja o 16:38

Musicie nam pomóc... Już nie wiemy co robić... 🙏🙏🙏 Pomożecie mi.. proszę! Jeśli możesz, to udostępni proszę ten post gdzie się da, w innych grupach, u siebie na profilu.. Razem uda nam się! ❤️ Ania czekamy na Ciebie ❤️

NIEME-TAK.EU

Reda (miasto): Ani nie ma w domu już 3-ci dzień! Rodzice nie wiedzą co robić, wciąż szukamy jej w całym województwie! Nowe nagrania pokazują mężczyzn...

1

1 komentarz 137 udostępnień

Lubią to!

Udostępni

Najpopularniejsze komentarze

wyłączyła możliwość komentowania tego posta.

WP wiadomości

NAJNOWSZE QUIZY WP OPINIE WP HISTORIA RAPORTY TEMATY

WIADOMOŚCI SPORT BIZNES KOBIETA GWIAZDY ZDROWIE DZIECKO MOTO TECH GRY OPINIE TURYSTYKA

"Nie wiemy co robić". Rodzice Ani są zdesperowani, nie wiedzą co robić. Ich córki nie ma od 3 dni w domu!

PORWANIE MARCIN BUZEK, 1-06-2022

Od 3 dni prowadzone są poszukiwania małej Ani. Dziś na światło dzienne wyszło nagranie udostępnione przez policję. Na nagraniu widać jak mężczyzna w wieku około 30-40 lat, zaciąga dziewczynkę do swojego samochodu i odjeżdża w kierunku wschodnim. Razem z rodzicami prosimy o obejrzenie nagrania, być może rozpoznasz porywacza i pomożesz w odnalezieniu ich ukochanej córeczki.

NAGRANIE Z MONITORINGU [+18]

472 827 wyświetleń | 25 minut temu

Nawet jeśli nie rozpoznasz porywacza, prosimy w imieniu rodziców Ani - **udostępni ten artykuł** na swoim profilu i na lokalnych grupach swojego miasta, razem nam się uda znaleźć Anię! Dziękujemy!

Ta wiadomość jest fake-newsem. Co może na to wskazywać?

- Cena skuterów - nikt przecież nie sprzedaje nowych elektrycznych hulajnóg za 15 zł.
- Żadna firma nie została sądowo zmuszona do sprzedaży hulajnóg. Ta wiadomość nie ma żadnych potwierdzonych (a nawet niepotwierdzonych) źródeł.
- Wszystkie komentarze są napisane po polsku przez osoby z obcojęzycznymi nazwiskami - najprawdopodobniej są to fałszywe konta.
- Strona powstała w dniu, kiedy powstał post.

Czego uczniowie nie widzą, ale można sprawdzić na stronie:

- Facebook, dzięki działaniom organizacji Demagog, już oznaczył wiadomość jako fałszywą.
- Na stronie są tylko dwie wiadomości, obie dotyczą skuterów.
- Brak danych kontaktowych.

Tego typu strony to tzw. **scam**, czyli oszustwo. Ich celem jest wyłudzenie pieniędzy i/lub danych osobowych.

INFORMACJA DLA NAUCZYCIELA/KI DO MATERIAŁU B

Ta wiadomość jest fake-newsem. Co może na to wskazywać?

- Alarmistyczny tytuł, wzbudzający silne emocje - tzw. **clickbait** - emocjonalny tytuł, który ma zmusić do powielenie wiadomości i kliknięcia w link.
- Link do artykułu (nieme-tak.eu) nie jest linkiem Wirtualnej Polski. Odnosi do nieznannej strony.
- Strona stylizowana na Wirtualną Polskę, jest stroną fałszywą, jedynie podobną do oryginału.
- Pod artykułem jest prośba o udostępnianie, by jak najwięcej osób kliknęło w link.
- Brak możliwości komentowania posta oznacza, że użytkownicy Facebooka nie mogą ostrzegać się przed oszustwem.

Czego uczniowie nie widzą, ale można sprawdzić:

- Wiadomość o zaginięciu Ani pojawia się już po raz kolejny.
- Zdjęcie dziewczynki pochodzi z ogólnodostępnej bazy zdjęć Stock.
- Facebook, dzięki działaniom organizacji Demagog, już oznaczył post jako fałszywy.

Artykuły clickbaitowe, mają, poprzez wzbudzanie silnych emocji i ciekawości, zachęcić do kliknięcia w podany link. Dzięki temu oszuści mogą wyłudzić dane osobowe i/lub zainfekować urządzenie wirusem.

“Na tropie prawdy”

Choć wiele stron i wiadomości łatwo można rozpoznać jako kłamstwo, niektóre są tak “doskonałe”, że trudno je odróżnić od prawdziwych.

Poniżej możesz przeczytać artykuł, który cały jest fake-newsem i nawet nie udaje, że jest inaczej.

Świadczy o tym co najmniej **10 rzeczy**. Jakich? Znajdź je i powiedz, dlaczego uważasz, że to właśnie one są wskazują na fałszywość artykułu!

.....

www.timesnew.roman.uk 20.05.2022

A.D.

Greta to scam! Zobacz jak samozwańcza guru ekologii rozbija się własnym samolotem!

Kiedy innym każe siedzieć w domu lub jeździć pociągiem, sama poleciała na festiwal w Glastonbury prywatnym samolotem. Zobacz, jak bawi się niedoszła noblistka.

Źródło zdjęcia:

Pamiętacie tę ofiarę nadgorliwych rodziców, którzy chcieli ją wypromować w proekologicznych środowiskach. Najwidoczniej urwała się spod ich kurateli i żyje swoim życiem - szkoda, że na nasz koszt. Skąd niby ma pieniądze na samolot? Podróże na koncerty i inne rozrywki? Jak mówi jej była koleżanka, Ch., “wszystko to miało na celu po prostu niezły zarobek. Grecie nigdy nie chodziło o klimat.”

Przekręt “na Gretę” wyszedł na jaw. Na szczęście możesz dochodzić swoich praw. Jeśli kiedykolwiek wspierałeś Gretę, Młodzieżowy Strajk Klimatyczny lub inne tego typu wymysły prowokowane przez Gretę, masz prawo do odszkodowania. Fundacja WALKAZGRETA powstała po to, by pomóc młodym ludziom, którzy ucierpieli w wyniku działalności pseudo-aktywistki.

Jeśli masz powyżej 10 lat, wypełnij ankietę www.gretatosciema.ng. Nasi prawnicy skontaktują się z tobą i złożą w twoim imieniu wniosek o odszkodowanie.

Przekaż innym, którzy padli ofiarą Grety!

Czytaj więcej: Ratuj.Glob.com - Czy po małej ospie czeka nas żabia grypa?

Wpłać 10, 20 lub 50 zł na rzetelne informacje o świecie. KLIK

WERSJA DLA NAUCZYCIELA/KI ZAŁĄCZNIKA 2

www.timesnew.roman.uk 20.05.2022

A.D.

Greta to scam! Zobacz jak samozwańcza guru ekologii rozbija się własnym samolotem!

Kiedy innym każe siedzieć w domu lub jeździć pociągiem, sama poleciała na festiwal w Glastonbury prywatnym samolotem. Zobacz, jak bawi się niedoszła noblistka.

Źródło grafiki:

Pamiętacie tę ofiarę nadgorliwych rodziców, którzy chcieli ją wypromować w proekologicznych środowiskach. Najwidoczniej urwała się spod ich kurateli i żyje swoim życiem - szkoda, że na nasz koszt. Skąd niby ma pieniądze na samolot? Podróże na koncerty i inne rozrywki? Jak mówi jej była koleżanka, Ch., "wszystko to miało na celu po prostu niezły zarobek. Grecie nigdy nie chodziło o klimat."

Przekręt "na Gretę" wyszedł na jaw. Na szczęście możesz dochodzić swoich praw. Jeśli kiedykolwiek wspierałeś Gretę, Młodzieżowy Strajk Klimatyczny lub inne tego typu wymysły prowokowane przez Gretę, masz prawo do odszkodowania. Fundacja WALKAZGRETA powstała po to, by pomóc młodym ludziom, którzy ucierpieli w wyniku działalności pseudo-aktywistki.

Jeśli masz powyżej 10 lat, wypełnij ankietę www.gretatosciema.ng. Nasi prawnicy skontaktują się z tobą i złożą w twoim imieniu wniosek o odszkodowanie.

Przekaż innym, którzy padli ofiarą Greta!

Możliwe prawidłowe odpowiedzi:

1. niezetelne źródło, nieznana strona
2. brak autora
3. clickbaitowy tytuł - emocje, wezwanie do działania
4. całe zdjęcie sfalszowane a) zrobione w stronie do robienia memów b) nie ma logo stacji telewizyjnej, c) Greta nie jest w samolocie
5. brak źródła grafiki
6. nie ma informacji, kim jest koleżanka
7. nie ma żadnych danych na temat przelewów, zarobków itd.
8. osoby niepełnoletnie nie mogą wypełniać żadnych ankiet
9. link ankiety jest linkiem do niewiarygodnego źródła
10. obietnica zarobku w zamian za dane osobowe
11. nie wiadomo kto dokładnie miałby wypłacić odszkodowania i za co
12. wezwanie do udostępniania
13. manipulacje językowe, język emocjonalny, ośmieszający osobę, o której mówi
14. dużo opinii, mało faktów

Projekt finansuje m.st. Warszawa

